

Đanino Božić

TAKO ALI DRUGAČE

21. 2.–22. 3. 2025

artKIT

Od prve samostojne razstave Đanina Božića v Mariboru je minilo več kot dvajset let. Takrat se je predstavil s svojimi 'konstelacijami', slikami na kovini, ob tej priložnosti pa razstavlja izbor novejših del, ki kažejo, da njegova umetnost ni ne 'linearna', ne 'statična', ne 'predvidljiva', temveč da so njegovi ustvarjalni procesi odprti za različna področja raziskovanja oblikovnih struktur in njihove elaboracije. Ne glede na to, da sta mu blizu logos in red, to sta minimalizem in neokonstruktivizem, je v svoji dolgoletni karieri pokazal, da se zlahka, skoraj igrivo sprehodi skozi različne umetniške idiome.

Đanino Božić je več kot trideset let prisoten na umetniški sceni, predvsem na Hrvaškem in nato v (srednji) Evropi. Ne glede na to, kako že opredeljujemo geografske prostore, lahko z gotovostjo trdimo, da je stalen udeleženec in poznavalec umetniškega dogajanja svojega časa, osebnost, ki se predstavlja kot samozaveden, pristen, prefinjen, kreativen in predvsem produktiven umetnik. Božić ves ta čas ustvarja, razstavlja in radovedno spremlja dogajanje v umetniškem svetu ter s tem odpira nova poglavja in področja raziskovanja oblikovnih struktur in njihove obdelave.

Tako ta razstava Đanina Božića v KIBLINEM razstavišču artKIT v Mariboru ni narativna, temveč je razdrobljena na recentne objekte, slikane reliefe in kiparske instalacije, katerih artikulacijo razrešuje umetnikova osredotočenost na vprašanje njihove prostorske kombinatorike. Vidimo jo kot prostorsko instalacijo štirih tematskih celot (*arhivirane podobe, podobe vzorcev, objekti tovari, monokromi*), katerih povezavo lahko najdemo v uporabi recikliranih materialov, plastičnih igračk, deformacijah, ali, na primer, prevladi 'Kleinove' modre, Đanino Božić skozi njihove intermedijske odnose odpira dialoške prostore njihovih pomenov, ki mu jih uspeva spretno vtakati v jezikovne in družbene diskurze.

Z vsakim od razstavljenih del, najsi gre za npr. v modro pobarvan šolski globus, rdeče avtomobilčke s predimenzioniranim strešnim tovorom, kolažirane strani zavržene knjige, ali arhiviranje lastne (klasične) slike, na videz s kančkom humorja, umetnik gledalca in gledalko potegne v sodobne teme o problematiki odpadkov in potrošniške družbe. S tem razstava ni več samo ikonografija materialov ali golo 'zlaganje elementov', temveč je predvsem povezovanje dejanj, pri čemer hkrati delujejo kot umetniška in konceptualna misel.

Razstavni prostor je, v skladu z vnaprej izbranimi deli, ki so delno navidezno multiplicirana, delno enobarvna ali taktilna, spremenil v nekakšno umetniško scenografijo. Vendar definirana forma razstave ni omejujoča, prav v njej se razkriva 'estetsko stanje', ki ga Božić podreja konceptom interference materialov, barv in oblik, ki jih aplicira na repertoarje določenih celot.

Ena od enot so »Arhivirane slike«, serija del, ki nastanejo z rezanjem poslikane površine na ozke trakove, ki jih Božić nato na gosto razporedi v ročno izdelane škatle. Tako recimo sliko, veliko do 4 m², staro ali na novo izdelano, komprimira v prostornino velikosti 19 x 19 x 2 cm. S tem postopkom transformira (večjo) sliko v (manjši) objekt, katerega vsebina je 'slika', vendar

Đanino Božić
TAKO ALI DRUGAČE
21. 2.–22. 3. 2025

artKIT, Glavni trg 14, Maribor
Odpiralni čas: od torika do petka od 15. do 19. ure, v soboto od 10. do 13. ure

spremenjene velikosti in teksture. To razmerje makro/mikro, ta prehod iz preteklega časa podobe v sedanjik predmeta, ki ne izgubi logike medija, za umetnika pomeni sledenje gibanju pomena.

Umetnik pravi: *»Pri transformaciji slike v objekt zame ne gre samo za rezanje površine slike, da bi uničili njeno sled, ampak tudi za čas, ki ga porabim za svojo koncentracijo, proces, s katerim oblika prevzame drugo obliko.«*

Podobne postopke uporablja pri seriji del, ki jih imenuje »Vzorci«. Razlika je v tem, da tu uporablja 'slikarsko' tančico, geometrično perforirano kovinsko površino. In vsaka njegova drobna odprtina vsebuje skrbno izbrane vzorce najrazličnejših spominkov, in sicer od vsakdanjih predmetov, fotografij, reklamnih letakov, zavitkov bonbonov do celo starih monografij in knjig.

In nadaljuje: *»Načeloma ne zavržem ničesar, niti ostankov z mize. Vsak detajl ima svojo zgodbo, jaz pa jih uporabljam kot materialno zanimivost.«*

Ni pa tako, da je neki čudak, ki obsedeno kopiči vse, kar najde. Nasprotno, Božić skrbno izbira, kaj lahko ponovno uporabi. Modno bi bilo reči, da gre za reciklažo, vendar ga ne zanima retorika spoštovanih tem, niti neposredno sporočilo, temveč prekodiranje okrevanja v novo vizualno celoto.

Ter dodaja: *»Kar najdem in selektivno ohranjam, opazujem skozi spekter umetniških oblik. Včasih zaradi barv, včasih zaradi oblik ali materialov, redkeje zaradi kakšnih spominov. Vse, kar morate storiti, je, da vso to obilico vsega skrbno razporedite eno poleg druge, da bo dobilo povsem nov pomen.«*

Iz Božićeve 'zbirke presežkov' bomo izpostavili še en predmet. Imenuje jih mikroinstalacije, eno od njih pa sopostavi v galerijski prostor. Okoli navpične osi, ki štrli iz kovinskega ohišja, so nanizani različni predmeti, ki jih najde med obalnimi sprehodi, pa tudi manjše plastične igrače iz sinovega otroštva. Če se dotaknete navpičnice, kar počne večina ljudi, ker jih privlačijo prepoznavni predmeti, bo celotna konstrukcija zanihala. Ne vemo, od kod Božiću tak razpored, niti tega, ali nas vleče v problematiko plastičnih odpadkov, a vseeno vsi ti predmeti vzbujajo neko vedrost, občutek otroškega veselja.

Čeprav se njegova 'mikrozbirka presežkov' zaradi te radoživosti nekoliko razlikuje od ostalih razstavljenih del, ujame nit Božićeve vizualne gramatike. Dokumentira trenutno nepomembnost struktur, postavitev, sistemov. Edino pravilo je, da se lahko vse uredi tako ali tako, da se lahko vse spremeni ali izloči iz smisla, da lahko prehaja iz ene ureditve v drugo, iz enega sistema v drugega.

Uporabljajoč reverzibilno strategijo soodnosa razlik in nasprotij, gre za premik, ki ni le ikonografija materialov ali naracija tem, niti ni zgolj 'razporejanje' delov, temveč sočasne in večlokacijske povezave dejanj, ki jih Božićeva dela lahko zasedajo v odnosu do prostora, gledalca in časa.

V tem smislu je razstava Đanina Božića v razstavišču artKIT še ena njegova vizualizacija nekega miselnega okvira, ki s svojo igrivo odmaknjenostjo povezuje umetniška, konceptualna in diskurzivna razmišljanja brez retoričnega ekshibicionizma.

– Jerica Zihlerl

– Peter Tomaž Dobrila (dodatki)

BIOGRAFIJA

Đanino Božić (1961, Pula) je leta 1986 diplomiral iz likovne umetnosti (kiparstvo) na Pedagoški fakulteti na Reki. Na umetniški sceni deluje od leta 1984. Od leta 1985 je sodeloval na številnih skupinskih razstavah sodobne umetnosti na Hrvaškem in zunaj nje in se velikokrat predstavljal tudi samostojno. Ukvarja se s slikarstvom, kiparstvom, grafiko, risbo, knjigami umetnikov, prostorskimi instalacijami in okoljem. Je eden tistih sodobnih hrvaških umetnikov, za katere nikoli ne vemo, kaj bodo razstavili in v katero smer se bo razvil njihov koncept. Prejel je več nagrad in priznanj. Živi in ustvarja kot samostojni umetnik v Novigradu in radovedno spremlja aktualno dogajanje v svetu umetnosti.